

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender

17. februar 2006

GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Rådets forordning om landbrugsprodukter og levnedsmidler som garanterede traditionelle specialiteter

Dok. 5098/06 (KOM(2005) 694)

Forslaget oversendes parallelt til Folketingets udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Resumé

Kommissionen foreslår en ophævelse af den eksisterende ordning om specificitetsattestering med henblik på videreførelse af ordningen under betegnelsen garanterede traditionelle specialiteter. Der foreslås en klarere ansvarsfordeling mellem Kommission og medlemslande samt en opstramning af medlemslandenes kontrolforpligtelser. Anvendelse af logo for ordningen såvel som en specifik ordlyd foreslås gjort obligatorisk at anvende, såfremt man i mærkningen på et produkt vil referere til ordningen, og der foreslås tydeliggjort detaljer vedrørende ansøgningerne og disses offentliggørelse.

Forslaget vurderes ikke at berøre sundhedsbeskyttelsesniveauet i Danmark eller i EU.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2005) 694 af 23. december 2005 offentliggjort forslag til Rådets forordning om landbrugsprodukter og levnedsmidler som garanterede traditionelle specialiteter. Den danske udgave af forslaget er dateret af Rådet den 18. januar 2006.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 37 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet, idet der er tale om en revision af en eksisterende retsakt. Det er regeringens vurdering, at forslaget som følge heraf er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Der foreslås en ophævelse af den nuværende ordning om specificitetsattestering af landbrugsprodukter og levnedsmidler, idet ordningen dog foreslås videreført under et andet navn og i en udbygget form. Betegnelsen specificitetsattestering opgives til fordel for betegnelsen garanteret traditionel specialitet, som ses at være mere velegnet til at identificere produkterne.

Som i den eksisterende ordning er det hensigten, at betegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler, som er fremstillet af traditionelle råvarer; som har en traditionel sammensætning eller en produktions- og/eller forarbejdningsmåde, som er knyttet til den traditionelle produktions- og/eller forarbejdningsform, kan optages i et register og beskyttes mod anvendelse på sammenlignelige produkter. Beskyttelsen kan omfatte enhver anvendelse af betegnelsen, eller den kan begrænses til anvendelse af betegnelsen sammen med det fælles logo og en reference til beskyttelsesordningen, således at betegnelsen i sig selv fortsat kan anvendes på produkter, som ikke opfylder de specifikationer, som ligger til grund for beskyttelsen. Beskyttelsens omfang afhænger af, hvad der er ansøgt om.

Forslaget indeholder, ud over en række bestemmelser, som vedrører adgangen til ordningen for produkter fra tredjelande samt adgangen til indsigelser fra tredjelande mod ansøgninger under ordningen, en række præciseringer og uddybninger af den eksisterende ordning, herunder en udbygning af kontrolbestemmelserne.

Kommissionen foreslår nu at definere ”traditionel” som havende været markedsført i Fællesskabet i mindst en generation, og der opstilles mere specifikke bestemmelser for, hvad en ansøgning skal indeholde.

Kommissionen foreslår en præcisering af ansvarsfordelingen mellem medlemslandenes myndigheder og Kommissionens tjenestegrene med henblik på at henlægge en større del af den administrative byrde til medlemslandene. Der medtages dog en bestemmelse om, at Kommissionen skal vurdere de indstillinger vedrørende ansøgningerne, som medlemslandene fremover pålægges at udarbejde, med henblik på at sikre ensartethed i sagsbehandlingen.

Medlemslandene skal i forbindelse med sagsbehandlingen etablere en national indsigelsesprocedure, som omfatter en passende offentliggørelse af ansøgningen og sikrer en passende periode til at gøre indsigelser gældende. Såfremt der er tale om ansøgninger om ændringer af en specifikation til en allerede beskyttet betegnelse, skal myndighederne påse, at alle, som producerer i henhold til specifikationen, bliver gjort bekendt med ansøgningen. Alle indsigelser fra parter i det medlemsland, hvori ansøgningen indgives, skal håndteres i denne proces, da det kun er parter fra andre medlemslande samt fra tredjelande, som kan afgive indsigelser efter Kommissionens offentliggørelse af ansøgningen i EU-Tidende.

Det specificeres i forslaget hvilke typer indvendinger, der kan fremføres. Såfremt indsigelser i efterfølgende drøftelser ikke medfører enighed om den foreslåede beskyttelse af en betegnelse, træffes beslutning efter forvaltningsprocedure. Også heri ligger en ændring, idet alle beslutninger under den nuværende ordning sker i forskriftsprocedure.

Bestemmelsen om ophævelse af en beskyttelse foreslås ændret, således at det alene skal være i tilfælde, hvor der ikke er registreret et kontrolorgan for en given betegnelse, at Kommissionen kan vælge at ophæve en beskyttelse. Den nuværende bestemmelse om, at Kommissionen kan vælge ophævelse af en beskyttelse i tilfælde, hvor et medlemsland flere gange har påpeget, at et kriterium i en produkt-specifikation fra et andet land ikke bliver overholdt, uden at der de pågældende medlemslande imellem er fundet en passende løsning på problemet, er ikke medtaget i forslaget.

Ifølge forslaget skal det gøres obligatorisk for produkter fra Fællesskabet at anvende det fælles logo såvel som betegnelsen ”garanteret traditionel specialitet” eller forkortelsen GTS, såfremt man på mærkningen af et produkt ønsker at henvise til ordningen. Produkter fra tredjelande skal ikke være underlagt samme krav.

Kommissionen ønsker at styrke kontrolbestemmelserne, hvilket blandt andet giver sig udslag i, at medlemslandene nu skal udpege en myndighed, som er ansvarlig for implementering af kontrollen under ordningen, ligesom kontrollen skal omfattes af de nationale, flerårige kontrolprogrammer, som medlemslandene skal udarbejde i henhold til forordning (EF) nr. 882/2004 (kontrolforordningen), samt de årlige rapporter herom. Den generelle kontrol af, at rettighedshavere under ordningen ikke krænkes, er myndighedernes ansvar, medens kontrollen af, at rettighedshavere under ordningen opfylder betingelserne i specifikationen, kan overlades til private kontrolorganer. Sidstnævnte skal som hidtil ske på rettighedshavers foranledning og regning. Det specificeres nu, at private kontrolorganer skal være akkrediterede samt at de skal kunne sanktionere overtrædelser af forordningens bestemmelser.

Endelig foreslår Kommissionen, at medlemslandene skal kunne opkræve betaling for behandling af ansøgninger og indsigelser.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Gældende dansk ret

Der er til den eksisterende ordning fastsat bestemmelser om kompetent organ samt om sanktioner for overtrædelse i bekendtgørelse nr. 951 af 10. december 1993. Der skal foretages ændringer af bekendtgørelsen, såfremt forslaget vedtages i den foreliggende form.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre sundhedsbeskyttelsesniveauet i Danmark.

Forslaget medfører ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet. De økonomiske og finansielle konsekvenser for myndigheder vil afhænge af, hvor mange ansøgninger der indkommer i Danmark; hvor mange indsigelser, der kommer mod disse samt af, hvorledes man under forhandlingerne får defineret begrebet passende offentliggørelse. Kontroludgifterne afhænger af, om myndighedskontrollen skal rettes mod den nationale produktion, eller om denne kontrol skal omfatte samtlige beskyttede betegnelser i såvel detail- som forarbejdningsled. Hertil kommer, at det er uafklaret, hvorvidt virksomhederne skal afkræves betaling for myndighedernes administration. Forslaget har ingen væsentlige konsekvenser for EU's budget. Udgifterne vil skulle afholdes inden for Fødevarerstyrelsens rammer.

Høring

Forslaget har været i høring hos en høringskreds af interesseorganisationer og myndigheder i henhold til fødevarerlovens § 3, jfr. artikel 9 i Fødevarerforordningen 178/2002/EF. Forslaget vil desuden blive sendt til høring i Det Rådgivende Fødevarerudvalg.

Mejeriforeningen frygter, at man med ændringsforslaget søger at lukke et hul mellem den nuværende specificitetsforordning og forordningen om beskyttelse af be-

skyttede geografiske betegnelser. Formålet forekommer ikke at være klart, og konsekvenserne ses ikke at kunne overskues.

Mejeriforeningen ønsker ikke et EU-system for beskyttede betegnelser, da et sådant begrænser mulighederne for producenter og eksportører, og foreningen stiller sig derfor afvisende overfor forslaget.

Mejeriforeningen ønsker en præcisering af det antal år, et produkt skal have været markedsført, snarere end den mindre præcise angivelse en generation.

Foreningen undrer sig endvidere over den snævre definition af sammenslutninger.

Endelig finder Mejeriforeningen, at registreringsproceduren forekommer noget lemfældig, og at det er svært at danne sig et indtryk af, hvad der skal registreres, før de detaljer, som skal fastsættes i gennemførelsesproceduren, er fastlagt. Der synes at være lagt op til, at alle betegnelser, som ikke mødes med indsigelser, vil blive beskyttet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens holdning, at en videreførelse af fællesskabets ordning om beskyttelse af specificitetsattestering blot under et andet navn ikke bør medføre forøgelse af medlemslandenes omkostninger ved administration samt kontrol af ordningen. Ved etablering af den eksisterende ordning i 1992 stemte Danmark imod ud fra en betragtning om, at det ikke var en fællesskabsopgave at beskæftige sig med markedsføring af udvalgte produkter. Regeringen finder, at Kommissionen bør iværksætte overvejelser om andre metoder, eksempelvis varemærkelovgivningen, for at opnå beskyttelse af betegnelser.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Specielt i den sydlige del af fællesskabet er der tradition for særlige mærkningsordninger for fødevarer. Ordningens beskedne succes hidtil skyldes angiveligt primært, at der har været for mange uafklarede spørgsmål i forordningsteksterne samt den omstændighed, at det ikke har stået helt klart, i hvilket omfang man skulle delagtiggøre andre i produktionsmetoder og recepter. Der skulle dog være en lang række ansøgninger klar til fremsendelse, og også de nye medlemslande venter sig en del af ordningen.

Tidligere forelæggelse for Folketinget Europaudvalg

Forslaget blev forelagt Folketingets Europaudvalg i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (Landbrug og Fiskeri) den 23. januar 2006 jfr. samlenotat oversendt til udvalget den 13. januar 2006.